

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
«10 » шілде 2020 ж. №6 хаттамасына
№ 2 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
бекітілді
«10 » шілде 2020 ж. №6 хаттама

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының қарыздарды ерікті сақтандыру қағидалары**

Нұр-Сұлтан қ., 2020 жыл

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының қарыздарды ерікті сақтандыру қағидалары.....	1
1-тарау. Жалпы ережелер.....	3
2-тарау. Сақтандыру объектісі.....	5
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары.....	5
4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу.....	6
5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі.....	6
6-тарау. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ.....	7
7-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі.....	7
8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.....	7
9-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері.....	8
10-тарау. Мониторинг.....	9
11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары.....	10
12-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының Сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері.....	10
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.....	11
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары.....	12
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі.....	12
16-тарау. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ТАЛАПТАРЫ.....	13
17-тарау. Суброгация.....	14
18-тарау. Қосымша шарттар.....	14
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.....	14

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының осы Қарызды ерікті сақтандыру қағидалары (бұдан әрі –Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді. Қағидалар Сақтандырушының Жарғысы бойынша Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес оларға қатысты қолдау жүзеге асырылатын жобалар бойынша қарыздарды ерікті сақтандыру шарттарын жасасу тәртібін айқындайды.

2. Қағидаларда пайдаланылатын негізгі анықтамалар мен терминдер:

1) **Банкроттық**-заңды күшіне енген сот шешімімен танылған Сақтанушының оны таратуға негіз болып табылатын дәрменсіздігі;

2) **Шартсыз франшиза** - Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен не абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

3) **Пайда алушы**-Сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын заңды тұлға. Пайда алушы өзінің Сақтанушымен жасасқан келісімінен туындайтын қарыздарды ерікті Сақтандыру шарты бойынша белгілі бір міндеттерді орындағаннан немесе Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөнінде талап қойғаннан кейін басқа тұлғамен ауыстырыла алмайды;

4) **Кепілгер**-Кредит шарты бойынша Сақтанушының міндеттемелерін толық немесе ішінара ортақ орындағаны үшін Пайда алушының алдында жауап беруге міндеттенетін жеке немесе заңды тұлға;

5) **Сақтандыру шарты**-осыған сәйкес Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенетін, ал Сақтандырушы Сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға Сақтандыру шартында белгіленген Сақтандыру сомасы шегінде Сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенетін қарызды ерікті сақтандыру шарты;

6) **Кредиттік шарт**-оның шарттарына сәйкес Пайда алушы Сақтанушыға Кредит шартында көзделген мөлшерде және талаптарда қаржыландыру (қарыз) беруге міндеттенетін, ал Сақтанушы алынған Қарызды уақтылы қайтаруға және ол бойынша сыйақыны және/немесе басқа да шығындарды төлеуге міндеттенетін Пайда алушы мен Сақтанушы арасындағы шарт;

7) **Кредиттік тәуекел**-Сақтанушының: Негізгі борышты және/немесе сыйақыны және/немесе Кредиттік шарт шеңберіндегі өзге де төлемдерді төлемеуі салдарынан Пайда алушы шығыстарының (шығындарының) туындау тәуекелі;

8) **Кредиттік ұйым**-Кредиттік шартқа сәйкес қарыз беретін заңды тұлға;

9) **Міндеттемелерді тиісінше орындау** дегеніміз-міндеттемені тиісті тұлғалардың тиісті затпен, тиісті орында, тиісті тәсілмен және тиісті мерзімде орындауы тиіс дегенді білдіреді. Өзге жағдайларда міндеттемелерді орындамау (тиісінше орындамау) туындайды;

10) **Қамтамасыз ету**-тиісті шарттар негізінде ресімделген және сақтандыру шартында көрсетілген Кредит шарты бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етудің кепіл, кепілдік, кепілгерлік және өзге де түрлері;

11) **Негізгі борыш**-қарыз бойынша есептелген сыйақыны есепке алмағанда, Пайда алушы Сақтанушыға Кредит шарты бойынша қарыз (қаржыландыру) ретінде берген нақты ақша сомасы;

12) **Күту кезеңі**-Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, ол өткеннен кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы Пайда алушыдан Сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

13) **Кепілгер-Сақтанушының** Кредиттік шарт бойынша міндеттемелерін толық немесе ішінара (субсидиарлық) орындағаны үшін Пайда алушының алдында жауап беруге міндеттенетін жеке немесе заңды тұлға);

14) **Жобалық қаржыландыру** дегеніміз- олар бойынша қарыз қаражатын төлеудің негізгі көзі жобаны іске асырудан түсетін ақша түсімдері мен кірістер ағындары болып табылатын инвестициялық жобаларды кредиттеу. «Жобалық қаржыландыру» ретінде жіктелген жобалар бойынша сақтандыру шарты Сақтандырушының жобалық қаржыландырылуын ерікті сақтандыру қағидаларына сәйкес жасалады;

15) **Сақтандырушы-Сақтандыру шартына** сәйкес сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни Сақтандыру жағдайы басталған кезде шартта белгіленген Сақтандыру сомасы шегінде Пайда алушының пайдасына Сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы;

16) **Сақтанушы-Сақтандырушымен** Сақтандыру шартын жасасқан заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

17) **Сақтандыру төлемі-шартсыз** франшизаны ескере отырып, Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы Пайда алушыға Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

18) **Сақтандыру сыйлықақысы-Сақтанушы** Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

19) **Сақтандыру сомасы-Сақтандыру объектісі** сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы. Сақтандыру сомасы валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

20) **Сақтандыру тәуекелі-Пайда алушы үшін** залалға әкеп соғатын оқиғаның басталған жағдайына осы Сақтандыру шарты жасалатын болжамды оқиға Сақтандыру оқиғасы);

21) **Сақтандыру оқиғасы** - басталған кезде Сақтандыру шарты Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

22) **Сақтандыру мүддесі-бұл** Сақтанушының тәуекелдердің алдын алудағы және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүліктік мүдделері;

23) **Залал- Кредиттік шартқа қосымша** болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес, Сақтанушының Кредиттік шартқа сәйкес Негізгі борышты өтеу бойынша өз міндеттемелерін орындамауы себебінен туындайтын залалы. Залал анықтамасына Сақтанушының пайда алушының алдында:

– жіберіп алған пайданы; тұрақсыздық айыбын, айыппұлды, өсімпұлды; есептелген және мерзімі өткен сыйақыларды, комиссияларды және кредиттік шартта көзделген өзге де осыған ұқсас төлемдерді өтеу (төлеу);

– моральдық залал;

– Кредит шарты бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алу үшін сот шығындарын; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген шығындарды өтеу бойынша берешегінің туындауы кірмейді;

24) **Экспорттаушы-қазақстандық** тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

25) **Экспорттық келісімшарт-Қазақстан Республикасының** аумағынан тыс жерлерге тауарларды өткізумен, жұмыстарды орындаумен, қызметтер көрсетумен байланысты Экспорттаушы жасайтын мәміле.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағиданың мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен пайдалануға қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

3. Сақтандыру объектісі-Сақтанушының заңнамада және Кредит шартында белгіленген тәртіппен Кредит шарты бойынша Негізгі борышты өтеу жөніндегі міндеттемелердің орындалмауына (тиісінше орындалмауына) байланысты Пайда алушыға келтірілген шығындарды өтеу міндетіне байланысты Пайда алушының мүліктік мүддесі.

4. Сақтандыру қорғанысы:

1) Экспорттық келісімшарт бойынша кейіннен міндеттемелерді орындауға қарыз беру мақсатында басқа Кредиттік ұйымды қаржыландыруды жүзеге асыратын Кредиттік ұйымға;

2) Экспорттық келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау мақсаттары үшін экспорттаушыны қаржыландыруды жүзеге асыратын Кредиттік ұйымға.

5. Сақтандыру шартында мыналар Сақтанушы болып табылады:

1) Экспорттық келісімшарт бойынша кейіннен міндеттемелерді орындауға қарыз беру мақсатында басқа Кредиттік ұйымнан қаржыландыру алатын Кредиттік ұйым;

2) Экспорттық келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау мақсаттары үшін қаржыландыру алатын экспорттаушы Сақтанушы болып табылады.

6. Сақтандыру шартына сәйкес Пайда алушы болып Кредиттік шартқа сәйкес Кредит ұйымы саналады.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

7. Осы тарауда және Сақтандыру шартында айқындалған және осы тарауда санамаланған сақтандыру оқиғаларының басталуы салдарынан Пайда алушыға Залал келтірген оқиғаның басталу фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.

8. Келесі сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды шектейтін немесе тыйым салатын мемлекеттік органның күтпеген әрекеті;

2) Сақтанушының Кредиттік шартқа қосымша болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес Негізгі борышты өтеу бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);

3) Сақтанушының банкроттығы және (немесе) таратылуы.

9. Осы бөлімде келтірілген Сақтандыру оқиғаларының үлгілеріне сәйкес сақтандыруға қабылданған тәуекелдердің тізбесі Сақтандыру шартында айқындалады.

10. Осы бөлімде және Сақтандыру шартында айқындалған және Пайда алушыға залал келтірген бір немесе бірнеше сақтандыру оқиғаларының басталу фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.

11. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесінде шығындардың мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) оқиға сөзсіз және объективті түрде Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде, бұл туралы оның тараптары немесе, кем дегенде, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, болуы тиіс деген қауіптің болмауы;

4) оқиғаның басталуы Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтысты (алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу

12. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың әсері нәтижесінде туындаған залалдар сақтандыру қорғанысымен өтелмейді, сондай-ақ сақтандыру қорғанысы шарт жасалған сәтке дейін туындаған оқиғаларға қолданылмайды.

13. Егер осы Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандырушы мыналар үшін жауапты болмайды:

1) Сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын не Сақтандыру шартында көзделмеген шығындарды өтеу туралы кез келген талаптар;

2) Залалды өтеу немесе мыналардан:

a. кез келген ядролық отыннан немесе кез келген ядролық қалдықтардан ластанудан немесе радиоактивтіліктен немесе ядролық отынды жағу нәтижесінде иондаушы сәулеленулермен;

b. кез келген ядролық қондырғының, реактордың немесе оларды ядролық құрастырудың, сондай-ақ ядролық компоненттің радиоактивті, уытты, жарылыс қаупі бар немесе басқа да қауіпті немесе ластаушы қасиеттерімен;

c. атомдық немесе ядролық реакцияны және/немесе синтезді, сондай-ақ басқа да ұқсас реакцияларды, радиоактивті күш немесе заттарды пайдалана отырып, кез келген әскери қарумен;

d. радиоактивті, уытты, жарылғыш қаупі бар немесе басқа қауіпті немесе ластаушы қасиеттері бар кез келген радиоактивті заттармен байланысты, осы аталғандардың салдарынан туындаған немесе осыларға қатысты Залалдар немесе шығындар. Бұл тармақша ядролық отыннан басқа, егер мұндай изотоптар коммерциялық, ауыл шаруашылығы, медициналық, ғылыми немесе басқа да осындай бейбіт мақсаттарда дайындалса, тасымалданса, сақталады немесе пайдаланылса, радиоактивті изотоптарға қолданылмайды;

e. кез келген химиялық, биологиялық, биохимиялық немесе электромагниттік қарудың әсері.

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен кредиттік шартты жарамсыз деп тану нәтижесінде туындаған Залалды өтеу.

4) мына бес елдің: Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Француз Республикасы кез келгендерінің арасындағы соғыс (дұшпандық өршуіне дейін немесе одан кейін басталған әскери іс-қимылдар) нәтижесінде (салдарынан) туындаған залалды өтеу.

5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

14. Сақтандыру шарты Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалады.

15. Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру тәуекелін сипаттайтын құжаттарды талап етуі мүмкін.

16. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.

17. Сақтандыру шарты тараптардың бір құжат жасауы арқылы жазбаша нысанда жасалады.

18. Сақтанушы, Сақтандырушы және Пайда алушы арасындағы келісім бойынша осы

Сақтандыру қағидалары негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша осы Сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін Сақтандыру шарттары, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

19. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде көзделген міндетті талаптар болуға тиіс.

20. Сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының/Пайда алушының жазбаша өтініші негізінде Сақтандыру шартының телнұсқасын береді, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі.

6-тарау. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

21. Сақтандыру шарты Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеген сәттен бастап, ал оны бөліп - бөліп төлеген кезде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, бірінші Сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

22. Сақтандыру шарты осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

23. Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

24. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

7-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

25. Сақтандыру сомасы Тараптардың келісімімен Сақтанушының Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу жөніндегі міндеттемелерді орындамауы (тиісінше орындамауы) не Сақтанушының банкроттығы нәтижесінде Пайда алушы келтіруі мүмкін шығындар сомасы шегінде белгіленеді.

8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

26. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиіс Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері Сақтандырушы айқындайтын Сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

27. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын бір мезгілде не бөліп төлеуге тиіс. Сақтандыру сыйлықақысы қолма-қол ақшасыз түрде төленуі тиіс.

28. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру қорғанысының қолданылуын кезекті Сақтандыру жарнасын төлеудің мерзімі өткен күнінен кейінгі күннен бастап бір жақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезеңде болған Сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтандырушы Сақтанушының ақшалай міндеттемелерін уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбын төлеуді талап етуге құқылы.

29. Сақтандырушы Сақтандыру шартының қолданылуын, егер Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйлықақысын (мерзімі өткен Сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті Сақтандыру жарнасын төлеу, егер осындай төлем мерзімі

басталған болса) түспеген жағдайда, бір жақты тәртіппен тоқтатады. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыны және Пайда алушыны Қағидалардың 16-тарауына сәйкес Сақтандыру шартының тоқтатылғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

30. Сақтандыру қорғанысының қолданылуын тоқтата тұру Сақтанушыны Сақтандыру шарты бұзылған күнге дейін Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі үшін Сақтандыру сыйлықақысын толық төлеуден босатпайды.

31. Сақтандырушы мерзімі өткен Сақтандыру жарнасын не Сақтандыру сыйлықақысын, сондай-ақ, егер осындай төлем мерзімі басталса, кезекті сақтандыру жарнасын төлегеннен кейін Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде Сақтандыру қорғанысының қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылуы ұзартылмайды және Сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезең үшін төленген Сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарнасы) қайтарылмайды.

32. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (не кезекті сақтандыру жарнасын) төлегенге дейін Сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

9-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

33. Сақтанушының мынадай құқықтары бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Пайда алушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

34. Сақтанушы:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;

2) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;

3) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде дереу, бірақ оған белгілі болған кезден бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйінің өзгергені туралы хабарлауға;

4) сақтандыру шарттарын орындауға;

5) Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыны хабардар етуге;

6) сақтандыру жағдайынан болған шығындарды азайтуға шаралар қабылдауға;

7) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдары, келтірілген Залалдың сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

35. Сақтандырушының мынадай құқықтары бар:

1) Сақтанушы берген ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеруге;

2) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын дербес анықтау, оның ішінде Пайда алушыға және құзыретті органдарға сұрау салу жіберуге;

3) Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандыру жағдайы фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге құқылы.

36. Сақтандырушы:

1) Сақтанушы мен Пайда алушыны осы Қағидалармен таныстыруға және олардың талап етуі бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсынуға (жіберуге);

2) оқиға Сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін Пайда алушының жұмсаған шығындарын өтеуге;

4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

5) Пайда алушы не оның өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оны жетіспейтін құжаттар туралы күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде хабардар етуге құқылы.

6) Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы оны жоғалтқан жағдайда, Сақтандыру шартының телнұсқасын беруге құқылы, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша Сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

37. Пайда алушының құқығы бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

38. Пайда алушы:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;

2) сақтандыру шарттарын орындауға;

3) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдары, келтірілген Залалдың сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

4) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабардар етуге;

5) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынуға;

6) Сақтандырушымен Кредит шарты бойынша берешекті өндіріп алу және реттеу бойынша барлық іс-әрекеттерді жазбаша түрде келісуге;

7) Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

39. Сақтандыру шартында тараптардың басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

10-тарау. Мониторинг

40. Осы Қағидалар шеңберінде Сақтандыруды қорғау жүзеге асырылатын Кредиттік шартта Сақтандыру шартының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде Пайда алушының Сақтанушының қарыз қаражатын мақсатты пайдалануына мониторинг жүргізу және банктік және коммерциялық құпияны сақтау жөніндегі талаптарды сақтай отырып, Сақтанушыдан құжаттарды сұрату құқығын көздейтін талаптар болуға тиіс.

41. Сақтандыру шартында Пайда алушының Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша Пайда алушы куәландырған шарттардың, төлем тапсырмаларының және мониторинг мақсатында Сақтандырушы сұрататын кредиттік досьедегі өзге де құжаттардың көшірмелерін беру міндеттемелерін көздейтін талаптар болуға тиіс.

11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

42. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Пайда алушы ол білген сәттен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күннен кешіктірмей, егер бұл өзгерістер Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына ықпал етуі мүмкін болса, Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті.

43. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер маңызды деп танылады:

1) кредитті (қарызды) нысаналы пайдалану шарттарын, қарыз сомасын және басқа да келісілген төлемдерді, қарызды өтеу тәртібі мен мерзімдерін, қолжетімділік кезеңін, сыйақы мөлшерлемесін, кредиттік шарттың қолданылу мерзімін өзгерту;

2) Кредиттік шарт, кепіл шарттары, кепілдік немесе кепілгерлік шарттары бойынша тараптарды ауыстыру;

3) Кредиттік шарт бойынша қамтамасыз ету талаптарын, мәнін өзгерту.

Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

44. Пайда алушы осы Қағидалардың 42-тармағында көзделген міндеттерді орындамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес Сақтандыру төлемінің мөлшерін азайтуға не Сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

45. Егер Сақтандыру жағдайының себебі осы Қағидалардың 43-тармағында көрсетілген өзгерістер болса және Пайда алушы осы Қағидалардың 42-тармағында көрсетілген мерзімде олар туралы Сақтандырушыны хабардар етпесе, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

12-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының Сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері

46. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

47. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары Сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін кез келген оқиға- Кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді орындамау (тиісінше орындамау) басталған кезде Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы:

1) 90 (тоқсан) күнтізбелік күннен аспайтын мерзімде Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе салдары Сақтандырушының сақтандыру төлемі бойынша міндеттемелерінің туындауы мүмкін кез келген оқиға туралы (кредиттік ұйымның талаптары туралы, сотқа шақыру туралы, кредиттік шартты орындамау (тиісінше орындамау) мәселесі бойынша талап арыз туралы) хабарламаны жіберу күнін анықтауға және Сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, оқиғаға тартылған адамдардың, оның ішінде талап қоюшылардың аттарын, атауларын мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін тәсілмен хабарлауға;

2) дауды соттық реттеу кезінде Сақтандырушының сот шешім шығарғанға дейін «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде іске кіру құқығына кедергі келтірмеу, сондай-ақ сот алдында «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде Сақтандырушыны іске тарту туралы өтініш білдіруге;

3) сот талқылауына дейін және оның барысында қандай да бір іс-әрекеттер жасамауға, Сақтандырушымен алдын ала келіспей, Сақтандыру мәніне қатысты қаралатын істің мәні бойынша арыздар жасамауға міндетті.

48. Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарламау немесе уақтылы хабарламау, егер Сақтандырушының Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені не Сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның Сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер етпейтіні дәлелденбесе, сондай-ақ дәлелді себептер болған және тиісті құжаттар ұсынылған кезде оған Сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

49. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ: қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстар қабылдамауға, Сақтандырушының жазбаша келісімсіз осы Сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір ымыраға келу төлемдерін жүргізбеуге міндетті.

50. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы сотқа дейінгі және сот тәртібімен талаптарды реттеу кезінде Сақтандырушыға (соңғысының талап етуі бойынша) өз өкілеттіктерін беруге міндетті.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

51. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Пайда алушы тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады.

52. Сақтандыру жағдайының басталғанын және Залал мөлшерін растайтын құжаттар мыналар болып табылады:

1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

2) Сақтандыру шартының көшірмесі;

3) Кредит шартының көшірмесі;

4) Кредит шартының талаптарында көзделген құжаттарды қоса бере отырып, Сақтанушының Кредиттік шарттың талаптарына сәйкес залалды өтеу (төлеу) қажеттігі туралы Сақтанушыға Пайда алушының жазбаша талабының (хабарламасының) нотариат куәландырған көшірмесі;

5) Кредит шарты бойынша Сақтанушының Кредит берешегі туралы Пайда алушының анықтамасы;

6) Сақтандырушының тиісті талабы болған жағдайда кредиттік досьеден алынған материалдардың нотариалды куәландырылған көшірмелері/көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандырушының пікірі бойынша Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті қарау үшін қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін беруге тиіс;

7) Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін Пайда алушының Банктік деректемелерін көрсете отырып шығын мөлшерінің есебі;

8) кредит шарты бойынша қамтамасыз ету болып табылатын кепіл, кепіл, кепілдік шарттарының және өзге де шарттардың көшірмесі (бар болса);

9) талап арыздың көшірмесі (бар болса);

10) Пайда алушының талап арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Сақтанушыдан Кредит шарты бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы соттың ұйғарымы (егер бар болса);

11) Кредит шарты бойынша Сақтанушының берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болса);

12) Залалдың себебі мен мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.

53. Сақтандыру жағдайы туралы актіні Сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды. Егер Сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде Пайда алушыға Залал келтіру Сақтандыру оқиғасы нәтижесінде болмағаны анықталса, Сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды. Бұл жағдайда Сақтандырушы ерікті нысандағы құжат жасайды, онда

Сақтандыру жағдайы туралы акт жасаудың мүмкін еместігінің себептері көрсетіледі.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

54. Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандыру жағдайының басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ Сақтандыру төлемі үшін қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы 30 (отыз) жұмыс күні ішінде мынадай іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

1) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының/Пайда алушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды;

2) Сақтандыру жағдайы деп танылған кезде Сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, Сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

55. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Пайда алушының төлем туралы жазбаша өтініші, Пайда алушы ұсынған құжаттар мен сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

56. Сақтандыру төлемі сақтандыру шартында айқындалған Сақтандыру сомасы шегінде сөзсіз франшиза шегеріле отырып, Пайда алушыға келтірілген Залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Егер қарыз шетел валютасында берілсе, онда Сақтандыру төлемі Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру оқиғасы туралы хабарламаны алған күнгі Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің бағамы бойынша теңгемен жүзеге асырылады.

57. Сақтандырушы мен Пайда алушының арасында берешекті өндіріп алу және залалдарды өтеу жөніндегі шығыстарды бөлу тәртібі жеке келісіммен айқындалады.

58. Сақтандырушы Пайда алушының ықтимал шығындарды азайту үшін оған орынды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

59. Залал барлық жағдайларда шартсыз франшизаның белгіленген сомасы шегеріле отырып өтеледі. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.

60. Шығын Кредиттік шарт бойынша Негізгі борыш сомасынан аспайтын мөлшерде айқындалады.

61. Залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында Пайда алушы жұмсаған шығындарды, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда Сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемақысының жалпы сомасы Сақтандыру шартында көзделген Сақтандыру сомасынан аспауы үшін, егер шығыстар Пайда алушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар Сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

62. Сақтандырушы Сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды алғаннан кейін 30 (отыз) жұмыс күні ішінде Сақтандыру төлемі немесе Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы Пайда алушыға жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша нысанда негіздейді.

63. Сақтандырушы Пайда алушыға Сақтандыру төлемін Сақтандыру төлемі туралы

шешім қабылданғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде не Тараптардың келісімімен айқындалған мерзімде жүзеге асырады.

64. Осы Қағидаларда көрсетілген өзге де негіздерден басқа, Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз бола алады:

1) сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) залалдарды өтеу туралы талаптары сақтандыру сомасының мөлшерінен асып түссе;

2) залал немесе шығыстар ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың, әскери іс-қимылдардың, азаматтық соғыстың, әр түрлі халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің әсері нәтижесінде туындаған болса;

3) Кредиттік шарт жарамсыз деп танылды;

4) кредит шартына, кепіл шартына, кепілдік шартына немесе кепілгерлікке, осындай өзгерістерді сақтандырушымен жазбаша келіспей енгізу;

5) пайда алушының сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы;

6) пайда алушының залалға жауапты тұлғадан немесе үшінші тараптан залалдың толық өтемін алуы;

7) пайда алушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруде және келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуде кедергі келтіруі;

8) Пайда алушының Сақтанушыға кредиттік шарт бойынша өзінің талап ету құқығынан, оның ішінде сот немесе соттан тыс тәртіппен бас тартуы.

65. Сақтандырушы, егер құқық қорғау органдары Пайда алушыға немесе ол уәкілеттік берген адамдарға қатысты қылмыстық іс қозғаған және ол бойынша, егер осы мән-жайлар сақтандыру жағдайының басталуына байланысты болса, Пайда алушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбеген, Пайда алушыға ақтау үкімін шығарған кезде анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында қылмыстық іс тоқтатылғанға дейін мән-жайларға тексеру жүргізілген жағдайда ғана, сондай-ақ ҚР Қылмыстық заңнамасына сәйкес Пайда алушының іс-әрекеттерінде құқыққа қайшы болмауын көрсететін басқа да жағдайлар туындағанға дейін сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыра алады. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру апелляциялық сатыдағы соттардың, жоғары тұрған сатылардағы сот актілерін төмен тұрған сатыдағы соттардың қайта қарауы кезінде де болады.

66. Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы және немесе Пайда алушы сот тәртібімен шағымдануы мүмкін.

16-тарау. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ТАЛАПТАРЫ

67. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шартының қолданылуы сақтандыруды қорғаудың бүкіл кезеңі ішінде жалғасады. Бұл ретте Сақтандыру сомасы жүзеге асырылған Сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде толық мөлшерде Сақтандыру сомасын Сақтандыру Шартының қолданылуы тоқтатылады.

68. Тараптардың Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар.

69. Сақтандыру шарты мынадай жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

1) Сақтандыру объектісі жоқ болғанда;

2) Сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылды және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзге жағдайлар бойынша тоқтатылғанда;

3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенде;

4) егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы

тоқтатыла тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйлықақысын (мерзімі өткен Сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті Сақтандыру жарнасын төлеу түспесе, егер мұндай төлем мерзімі басталса;

5) заңнамада көзделген өзге де жағдайларда жүзеге асырылады.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты Сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген мән-жайлар туындаған сәттен бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, бірақ 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, басқа Тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартын тоқтату фактісінің құжаттамалық растамасы болып табылады, ал Сақтандырушының Сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне құқығы болады.

70. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

71. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Пайда алушының сақтандыру нәтижесінде өтелген Залалдар үшін жауапты тұлғаға төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

72. Пайда алушы Сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіріссіз беруге және оған өзіне ауысқан Сақтандырушының талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

73. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша залалдарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтем Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушыға тиесілі болады. Пайда алушы осы өтемдер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға беруге міндетті.

74. Егер Пайда алушы Сақтандырушы өтеген Залалдар үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартса немесе Пайда алушының кінәсінен бұл құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша шарттар

75. Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаларға сәйкес жасалатын сақтандыру шартына қосымша талаптар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.б.) енгізілуі мүмкін.

76. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Тараптардың уәкілетті өкілдері оларды жазбаша ресімдеген және қол қойған жағдайда заңды күші болады.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

77. Осы Қағидалардың негізінде жасалған Сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

78. Сақтандыру шартының тараптары дауды келіссөздер жолымен шешпеген кезде сот органдарына өтініш бергенге дейін туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, екінші Тарапқа жазбаша шағым жіберуге міндетті.

79. Шағым екі апта мерзімде қаралуы тиіс.

80. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған не шағымға жауап осы Қағидалардың 79-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін алынбаған жағдайда, тарап Сақтандырушының кеңсесінің нақты орналасқан жерінің соттылығы бойынша сотқа жүгінуге құқылы.